

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

УДК 378.147

DOI: 10.30977/BUL.2219-5548.2023.102.0.104

ВПЛИВ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НА УСПІХ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Саєнко Н. В.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Анотація. У статті проаналізовано поняття фонетичної компетенції, що містить такі складники, як фонетичні навички, фонетичні знання й фонетична усвідомленість. Наголошено на важливій ролі, яку відіграє фонетична компетенція в реалізації міжкультурної комунікації. Зазначено, що обмежена кількість годин на вивчення іноземної мови в немовному виші та стрімкий розвиток електронних освітніх ресурсів потребують пошуку нових засобів навчання вимови в контексті підготовки до міжкультурної комунікації. Описано досвід використання мобільних технологій у комбінованому формуванні фонетичної і міжкультурної компетенцій студентів технічного університету.

Ключові слова: іноземна мова, фонетична компетенція, міжкультурна компетенція, студенти технічного університету, мобільне навчання.

Вступ

У сучасному світі відбувається активний соціально-економічний, науково-технологічний та культурний обмін, що викликав необхідність якісної іншомовної підготовки фахівців – випускників вишів, які готові вступати в міжкультурні контакти та ефективно передавати повідомлення іноземною мовою.

З кожним роком зростає кількість людей, які встановлюють нові міжкультурні зв'язки. Часто учасникам міжкультурних відносин доводиться взаємодіяти з носіями інших культур, що суттєво відрізняються одна від одної. Перешкодою для повноцінної взаємодії може стати не лише різниця мов, а й такі чинники, як різні норми суспільної поведінки і ставлення до роботи, різниця в одязі та національній кухні тощо. Тому іншомовна підготовка студентів має передбачати не лише навчання мови, а й розвиток умінь налагоджувати контакти з представниками інших національностей, формувати транснаціональну культуру особистості, яка означає толерантне й доброзичливе ставлення до традицій, цінностей, історії, релігії, менталітету та особливостей національних культур інших народів.

Важливим аспектом міжкультурної комунікації (МКК) вважаємо знання основ культури мовлення як сукупності таких якостей, що найбільше впливають на співрозмовника в контексті конкретної ситуації. Ці характеристики передбачають дотримання правил слововживання, вимови, наголосу, побудови

речень, точність, ясність, доречність висловів, а також дотримання правил мовленнєвого етикету [1].

Більшість із перелічених особливостей культури мовлення має пряме відношення до фонетичної компетенції, що є невід'ємним компонентом мовної та міжкультурної компетентності та містить фонетичні вміння, знання, здатність до сприйняття та відтворення різних мовленнєвих фрагментів адекватно наявній нормі.

Володіння звуковим рядом мови та правильною вимовою є запорукою успішного спілкування в будь-якій сфері комунікації, оскільки й той, хто говорить, і той, хто слухає, будуть відчувати труднощі в спілкуванні в разі порушення фонетичних норм, тому тільки сформована фонетична компетенція може забезпечити плідне міжкультурне спілкування. Однак обмежена кількість годин на іншомовну підготовку в немовних вишах не дає змоги вивчати фонетику і МКК як окремі аспекти, тому необхідно знаходити методи, що вирішували б завдання навчання обох аспектів комунікації найбільш продуктивним способом.

Аналіз публікацій

На думку дослідників, іншомовна фонетична компетенція – це система, яка містить такі компоненти: знання про нормативний склад елементів іноземної мови, що вимовляються (фонем та інтонаційних моделей); сприйняття та вимова; ритмічні та інтонацій-

ні навички; фонаційні навички. У більш розширеному вигляді – це здатність до фонетичної організації мови, що здебільшого визначає успіх або невдачу вербальної взаємодії в умовах міжкультурної комунікації [2].

Низка методистів називають такі складники фонетичної компетенції, як фонетичні навички, фонетичні знання і фонетична усвідомленість. Результат формування фонетичної компетенції залежить від якості сформованих фонетичних навичок, повноти набутих знань про фонетичний аспект мовлення та фонетичної усвідомленості, що виявляється в динамічній взаємодії цих складників [3].

Щодо методів формування фонетичної компетенції, то насамперед ідеться про так звану педагогічну фонетику, що забезпечує набуття мінімально необхідних теоретичних знань і формує фонетичну компетенцію на апроксимованому рівні. Оскільки в немовному виші практично неможливо досягти стандартної вимови здобувачів освіти, вимоги до їхньої фонетичної компетенції визначають на основі принципу апроксимації, що означає наближення до стандартної вимови, а не її повне відтворення, коли допускається деяке зниження якості фонетичного компонента мови. Апроксимовану вимову визначають як вимову, у якій відсутні фонологічні помилки (тобто помилки у вимові фонем у мовленнєвому потоці), але допускаються нефонологічні помилки (або помилки у вимові алофонів), які не заважають розуміти того, хто говорить. Водночас основним очікуванням від вимови здобувачів освіти є фонематичність, тобто ступінь правильності фонетичного оформлення мови, достатня для того, щоб вона була зрозумілою для співрозмовника, а також швидкість мови або рівень автоматизації, який дає змогу здобувачам освіти говорити в середньонормальному темпі, орієнтуючись на темп мовлення носія мови (наприклад, англієць вимовляє 240 складів за хвилину).

Педагогічна фонетика є контрастною, бо бере до уваги вплив рідної мови. Навчальний матеріал для неї відбирається за такими методичними критеріями, як нормативність та вживаність, з плануванням фаз систематизації та повторення. Педагогічна фонетика передбачає насамперед індуктивний спосіб оволодіння фонетичним матеріалом після його багаторазового повторення та набуття знань на основі наочної демонстрації фонетичних явищ у мові [4].

На думку дослідників, успішна міжкультурна комунікація передбачає подолання як мовних, так і соціокультурних розбіжностей [5, с. 45].

Загальновідомо, що культура є складним явищем, яке охоплює широкий спектр сфер життєдіяльності людини, зокрема побут, історія, релігія, мистецтво, етика, звичаї, традиції тощо. Культурні особливості того чи іншого народу позначаються не в останню чергу на його мові за допомогою різноманітних мовних елементів, таких як ідіоми, прислів'я, приказки, афоризми, жарти тощо. Знання цих та багатьох інших культууроутворювальних елементів має першорядне значення для успішної діяльності осіб, залучених до міжкультурної комунікації та перекладацької діяльності, які мають уміти обрати адекватний аналог мовою перекладу.

Як вважають фахівці [6, с. 232], перекладач є культурним посередником, а білінгвізм перекладача має супроводжуватися бікультуралізмом. Сформована культура міжнаціонального спілкування означає здатність робити вибір. Фахівці в галузі соціолінгвістики, визначаючи мову як певний «клубок кодів», з якого виконавець ролі здійснює вибір [7], особливо наголошують на тому, що комунікативна компетенція полягає в умілому оперуванні цілим репертуаром кодів. Той, хто вступає у міжкультурні контакти, має володіти різноманітними формулами в межах кожної тематичної групи мовленнєвого етикету для того, щоб з огляду на екстралінгвістичні особливості комунікації обрати найбільш адекватний варіант мови.

Мета та постановка завдання

Мета й завдання статті – проаналізувати методи формування фонетичних навичок здобувачів освіти немовних вишів та запропонувати нові підходи до комбінованого розвитку фонетичної та соціокультурної компетенцій з використанням сучасних цифрових технологій.

Розроблення сучасних засобів розвитку фонетичної компетенції як складника успішної міжкультурної комунікації

Для вироблення власних підходів до формування фонетичної компетенції ми проаналізували наявні методи навчання вимови.

Оволодіння фонетичною системою мови – це насамперед високий рівень розвиненості фонетичних навичок, що формуються поета-

пно, і які є автоматизованими, стійкими та гнучкими [4].

До таких навичок належать: слуховимовні, тобто правильна вимова всіх фонем та розпізнавання їх у процесі мовлення; інтонаційні – дотримання інтонаційних моделей мовлення; рецептивні – автоматизоване сприйняття фонем та інтоном у мовленнєвому потоці; репродуктивні – відтворення фонем та інтоном у процесі комунікації [4, с. 3].

Отже, основним завданням формування фонетичної компетенції є розвиток зазначених груп навичок.

С. Єрмоленко [8] пропонує такі етапи формування фонетичних навичок: пояснення фонетичних явищ з метою формування артикуляційного та акустичного образу фонетичного елемента; повторення моделі за зразком для створення умовно-рефлекторних зв'язків між звуковими сигналами та рухами артикуляції; відтворення та заучування моделі з метою її збереження в довгостроковій пам'яті; генералізація як закріплення слухових, артикуляційних та смислових зв'язків; перехід з однієї моделі на іншу з використанням засвоєних фонем та мовленнєвих фрагментів.

Дослідники виокремлюють низку принципів, що лежать в основі формування фонетичної компетенції [9]: навчання фонетики у взаємозв'язку з орфографією, морфологією, орфоепією, графікою, пунктуацією, синтаксисом тощо; аналіз звуку в морфемі; порівняльний аналіз усного та писемного мовлення; фізичний розвиток органів мови, спрямований на засвоєння особливостей вимови звукокомплексів, а також тренування органів мови; удосконалення навичок вимови та інтонуювання; вивчення фонетичних явищ на текстовій основі.

Як правило, формування навички артикуляції здійснюється в два етапи [10]. На першому ті, хто навчаються, ознайомлюються з новими звуками іноземної мови способом демонстрації звуку, пояснення артикуляції, порівняння зі звуками рідної мови, артикуляційної гімнастики. На другому етапі з метою автоматизації дій із новими звуками ті, хто навчаються, виконують рецептивні вправи на впізнавання, диференціацію, ідентифікацію в процесі аудіювання, та репродуктивні вправи на імітацію, підставлення, відповіді на запитання, заучування напам'ять. Фахівці радять розпочинати ознайомлення з новими звуками іноземної мови на основі ситуації у вигляді звукового тексту, яка зумовлює бага-

торазову вимову нового звукового фрагмента завдяки наочній демонстрації її особливостей.

Отже, усі фонетичні навички поділяються на рецептивні та репродуктивні. Якщо рецептивна фонетична навичка є автоматизованим сприйняттям фонем та інтоном у мовленнєвому потоці на основі розвиненого фонематичного та інтонаційного слуху, то репродуктивна фонетична навичка є автоматизованим відтворенням фонем та інтоном у мові за дотримання нормативної артикуляції та інтонації. Ступінь розвиненості рецептивних фонетичних навичок залежить від ступеня розвитку фонематичного та інтонаційного слуху. У формуванні репродуктивних навичок важливу роль відіграють правильність артикуляції та інтонуювання [3; 4].

Аналіз наявних підходів до формування фонетичної компетенції вказує на те, що найбільш ефективно з цією метою може бути використаний потенціал аудіолінгвального підходу до вивчення мов.

Важливо наголосити, що, зазнавши критики у вітчизняній лінгводидактиці, аудіолінгвальний підхід вже багато десятиліть залишається актуальним у методичних школах Європи та США [11]. У зарубіжній методичці викладання іноземних мов цей підхід пов'язаний з іменами таких учених, як Р. Ладо [12] та Ч. Фріз [13], які давно звернули увагу на те, що найбільш продуктивно процес оволодіння мовою відбувається за умови багаторазового повторення мовних моделей.

Відповідно до поглядів згаданих дослідників аудіолінгвальний метод спирається на слуховий канал сприйняття, що передбачає багаторазове прослуховування та вимову фрагментів мови, і приводить до утворення певних мовленнєвих автоматизмів. Цей метод пов'язують із психологічною теорією біхевіоризму, за якою мовні навички формуються способом багаторазового повторення мовленнєвих моделей до їх подальшого неусвідомого відтворення в мовленнєвому потоці.

Без сумніву, вимова, в оволодінні якою вирішальну роль відіграє навичка, є найбільш автоматизованою сферою мовної компетентності. Тому за своєю сутністю аудіолінгвальний метод нагадує дрил-технологію, згідно з якою оволодіння мовленнєвими фрагментами здійснюється послідовно з дотриманням таких етапів: заучування моделей способом імітації, свідоме використання

освоєної моделі в її протиставленні вже відомим фрагментам мови, інтенсивне тренування моделі та її вільне застосування в мовленнєвому потоці.

Останніми роками невід'ємною частиною освіти стало використання інформаційно-комп'ютерних технологій. Це передбачає не лише впровадження нових технічних засобів, а й нових підходів до процесу навчання, а також застосування нових форм і методів організації навчального процесу. Тому, окрім зазначених вище положень, для розроблення нових методів формування фонетичної компетенції ми брали до уваги все більш активне використання цифрових засобів навчання і насамперед мобільних технологій, що дають змогу вивчати й тестувати мову в режимі реального часу в комфортних, самостійно створених умовах [14].

Досвід практичної роботи з використанням мобільних засобів навчання фонетики свідчить, що такий підхід підвищує рівень фонетичної компетенції майбутніх фахівців у використанні англійської мови, а також стимулює їх до саморозвитку й самостійної діяльності.

У наш час вивчення іноземних мов за допомогою мобільних технологій набуває все більшої популярності, що, зокрема, зумовлено доступністю пристроїв та появою нових форматів оволодіння іноземними мовами, за яких навчання поступово переміщатиметься за межі студентської аудиторії в особисте середовище тих, хто навчається, як реальне, так і віртуальне, і отже, стає все більш ситуативним, персоналізованим і таким, що триває все життя [15].

Як зауважують автори роботи [14], мобільне навчання – це не просто процес перенесення освітніх ресурсів на малий екран і використання мобільних пристроїв, а насамперед розроблення інноваційних мобільних матеріалів, що будуть освоюватися завдяки впровадженню таких цифрових форм навчання, як інтерактивна трансляція курсів, надсилання необхідних електронних файлів, організація тестування на мобільних пристроях, доступ до електронних підручників, відтворення аудіо-, графічних та відеофайлів, що сприяють покращенню якості вимови.

Фонетичну компетенцію ми формували в поєднанні з міжкультурною компетенцією, яка передбачає наявність широкого спектра соціокультурних знань, що охоплюють різні галузі людської активності, такі як політика, економіка, право, медицина, наука та техні-

ка, історія, релігія, традиції тощо, оскільки ніколи не знаєш, на яку тему та за яких обставин доведеться спілкуватися з іноземними партнерами.

З огляду на викладене вище для комбінованого формування фонетичної та міжкультурної компетенцій з використанням аудіолінгвального підходу в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті (ХНАДУ) було розроблено курс *Cultural sketches* («Культурні замальовки»), який містив тридцять культурно орієнтованих тем, що охоплюють найрізноманітніші галузі, зокрема: історію, релігію, живопис, скульптуру, архітектуру, економіку, політику, освіту, мову, кінематограф, музику, традиції, звичаї тощо. Кожна тема була подана як аудіовізуальний ролик із паралельним перекладом, тобто з одного боку умовної сторінки розташовувався англійський текст, розбитий на окремі фрази, з іншого – їх переклад рідною мовою. Тексти опрацьовувалися із застосуванням транслінгвальних стратегій, що передбачають почергове використання рідної та іноземної мов, оскільки лінгвістична компетенція має на увазі однаково добре знання як вихідної, так і цільової мов. Як стверджує О. Чередниченко, якісне знання обох мов полегшує вміння переходити з однієї з них на іншу в письмовій та усній формах [6, с. 233].

У нашому випадку спочатку фрази вимовлялися диктором іноземною мовою, здобувачу освіти пропонувалося перекласти фразу рідною мовою, потім він чув правильний переклад у виконанні диктора. У такий спосіб відбувався розвиток рецептивних навичок. Потім йшла серія завдань на переклад того самого матеріалу, але вже з рідної мови іноземною, забезпечуючи таким чином формування продуктивних навичок. Ролики були викладені на платформу *YouTube*, що давало здобувачам освіти змогу прослуховувати їх у будь-якому зручному для них місці та в будь-який час. Отже, учасники навчального процесу практикували вимову слів і фраз стільки разів, скільки їм було необхідно для закріплення матеріалу та доведення його до автоматизму.

В основу роботи з курсом було покладено порівняння артикуляційної бази англійської та української мов. Ми вважаємо це питання першорядним, оскільки інтерференція виявляється на всіх рівнях фонологічної системи мов. Здобувач освіти має володіти артикуляцією звуків і складів, навіть словесним наго-

лосом та інтонацією, розуміти різницю між артикуляційними основами мов.

Ця методика реалізується насамперед у виконанні рецептивно-репродуктивних вправ як домінуючого типу завдань у процесі формування та вдосконалення фонетичних навичок, оскільки з їх допомогою відбувається автоматизація всіх компонентів не тільки фонетичної, а й фонетико-орфоепічної компетенції, спрямованої на формування вмін та навичок нормативної вимови голосних і приголосних звуків, звукосполучень, правильної постановки наголосу, тобто літературної вимови освіченого носія мови [16, с. 177].

Упровадження дрил-технології забезпечувало посилене тренування в мовленні за допомогою системи усних вправ зі зворотним перекладом, активність здобувачів освіти під час навчання, жвавий темп самостійної роботи, широке використання технічних і наочних засобів, стимулювання їхнього пізнавального інтересу до культури інших народів і культури загалом.

Після того як матеріал був опрацьований самостійно, у навчальній аудиторії чи під час онлайн-заняття він закріплювався у різноманітних комунікативних, творчих і проблемних завданнях. Цей підхід є різновидом технології «перевернутий клас», що використовується в змішаному навчанні й означає, що домашнє завдання виконується в онлайн-середовищі як перегляд відеоматеріалів або інформаційних ресурсів для самостійного опрацювання нового навчального матеріалу, а в аудиторії здобувачі освіти під керівництвом викладача виконують практичні завдання творчої або проблемної спрямованості з теми, яку засвоїли самостійно.

Висновки

Сформована фонетична компетенція є обов'язковою умовою успішної міжкультурної комунікації, оскільки забезпечує взаєморозуміння співрозмовників у спілкуванні. Обмежена кількість годин на вивчення іноземної мови, з одного боку, та поява все більшої кількості цифрових освітніх засобів, з іншого, потребують пошуку нових методів навчання фонетики в контексті підготовки до міжкультурної комунікації.

У ХНАДУ було розроблено та впроваджено власний підхід до навчання фонетики з використанням елементів аудіовізуального перекладу, що реалізується за допомогою мобільних пристроїв.

Емпіричні показники, отримані під час спостережень, анкетування, бесіди, тестування дають змогу стверджувати, що використання мобільних засобів навчання позитивно впливає на результати формування фонетичної та міжкультурної компетенції.

Реалізація запропонованого підходу на практиці можлива за ефективного використання цифрових інтерактивних методів навчання, орієнтованих на самостійність здобувачів освіти.

Найбільш перспективним способом впровадження мобільного навчання є раціональне поєднання таких сучасних освітніх форм, як інтерактивні заняття, симуляції, тренінги, онлайн-дискусії, презентація матеріалу з використанням аудіовізуальних роликів з традиційними методами.

У перспективі варто експериментально дослідити вплив сучасних технологій на основі аудіовізуального перекладу на рівень розвитку фонетичної та соціокультурної компетенції з подальшим статистичним обробленням результатів. Також необхідно розробити електронні навчальні посібники з мультимедійними програмами для покращення іншомовної підготовки випускників немовних вишів, які мають вступати у міжкультурні відносини.

Література

1. Ботвина Н. В. *Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділового спілкування*. Київ: АртЕк, 2000. 192 с.
2. Gurova T., Riabukha T., Zinenko N., Gostishcheva N. Phonetic competence of future interpreters: features of formation. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. Серія: Педагогіка. № 1 (20). 2018. С. 151–156.
3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич та ін. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Бориско Н. Ф. Методика формування іншомовної фонетичної компетенції. *Іноземні мови*. № 36. 2011. (67). С. 3–14.
5. Тарасенко Т. В., Куликова Л. А. Діалог культур у теорії міжкультурної комунікації та практиці викладання іноземних мов. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького*. Серія: Педагогіка. 2017. № 18. С. 42–46.
6. Чередниченко О. І. Про мову і переклад: монографія. Київ: Либідь, 2007. 248 с.
7. Bell R. T. *Sociolinguistics: Goals, Approaches and Problems*. London: Batsfor, 1976.

8. Єрмоленко С. Специфіка методики навчання української орфоєпії. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. 2015. № 1. С. 199–205.
9. Бакум З. Теоретико-методичні засади навчання фонетики української мови в гімназії: монографія. Кривий Ріг, 2008. 338 с.
10. Методика викладання англійської мови: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. І. В. Холод. Умань: Візаві, 2018. 165 с.
11. Лущик Ю. М., Пікулицька Л. В., Циганок Г. М. Використання аудіолінгвального методу на початковому етапі вивчення української мови як іноземної. *Young Scientist*. 2019. № 5 (69). С. 439–442.
12. Lado R. *Language teaching: a scientific approach*. New York: McGraw-Hill, 1964. 239 p.
13. Fries C. *Teaching and learning English as a foreign language*. Michigan: University of Michigan Press, 1945. 153 p.
14. Gurova T., Riabukha T., Zinenko N., Gostishcheva N. Mobile learning in developing phonetic competence of future interpreters. *Advanced Education*. 2020. № 14. P. 66–74. URL: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.155398>
15. Pegrum M. *Mobile learning: languages, literacies and cultures (new language learning and teaching environments)*. London: Palgrave Macmillan, 2005.
16. Словник-довідник з української лінгводидактики: навчальний посібник / за ред. М. Пентиліук. Київ: Ленвіт, 2015. 320 с.
- prakttytsi vykladannia inozemnykh mov [Dialogue of cultures in the theory of intercultural communication and the practice of teaching foreign languages]. *Naukovyi visnyk Melitopolskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho. Seriiia: Pedahohika*, no. 18, 42–46. [in Ukrainian].
6. Cherednychenko, O. I. (2007). Pro movu i pereklad: monohrafiia [About language and translation]. Kyiv: Lybid, 248. [in Ukrainian].
7. Bell, R. T. (1976). *Sociolinguistics: Goals, Approaches and Problems*. London: Batsfor.
8. Iermolenko, S. (2015). Spetsyfika metodyky navchannia ukrainskoi orfoepii [The specifics of the teaching methodology of Ukrainian spelling.]. *Naukovyi visnyk Melitopolskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Seriiia: Pedahohika*, no. 1, 199–205. [in Ukrainian].
9. Bakum, Z. (2008). Teoretyko-metodychni zasady navchannia fonetyky ukrainskoi movy v himnazii: monohrafiia [Theoretical and methodological principles of teaching the phonetics of the Ukrainian language in the gymnasium]. *Kryvyi Rih*, 338. [in Ukrainian].
10. Metodyka vykladannia anhliiskoi movy: navchalno-metodychnyi posibnyk dlia studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv [Methodology of teaching English: educational and methodological manual for students of higher educational institutions] (2018) / uklad. I. V. Kholod. Uman: Vizavi, 165. [in Ukrainian].
11. Lushchik, Yu. M., Pikulytska, L. V., Tsyhanok, H. M. (2019). Vykorystannia audiolinvalnoho metodu na pochatkovomu etapi vyvchennia ukrainskoi movy yak inozemnoi [Using the audio-lingual method at the initial stage of learning the Ukrainian language as a foreign language]. *Young Scientist*, no. 5 (69), 439–442. [in Ukrainian].
12. Lado, R. (1964). *Language teaching: a scientific approach*. New York: McGraw-Hill. 239 p.
13. Fries, C. (1945). *Teaching and learning English as a foreign language*. Michigan: University of Michigan Press. 153 p.
14. Gurova, T., Riabukha, T., Zinenko, N., Gostishcheva, N. (2020). Mobile learning in developing phonetic competence of future interpreters. *Advanced Education*, no. 14, 66–74. URL: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.155398>
15. Pegrum, M. (2005). *Mobile learning: languages, literacies and cultures (new language learning and teaching environments)*. London: Palgrave Macmillan.
16. Slovnnyk-dovidnyk z ukrainskoi lnhvodydaktyky: navchalnyi posibnyk [Dictionary-reference for Ukrainian language didactics: study guide] (2015) / za red. M. Pentyliuk. Kyiv: Lenvit, 320. [in Ukrainian].

References

1. Botvyna, N. V. (2000). *Mizhnarodni kulturni tradytsii: mova ta etyka dilovoho spilkuvannia* [International cultural traditions: language and ethics of business communication]. Kyiv: ArtEk, 2000. 192 s. [in Ukrainian].
2. Gurova, T., Riabukha, T., Zinenko, N., Gostishcheva, N. (2018). *Phonetic competence of future interpreters: features of formation*. *Naukovyi visnyk Melitopolskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Seriiia: Pedahohika*, no. 1 (20), 151–156.
3. *Metodyka navchannia inozemnykh mov i kultur: teoriia i praktyka: pidruchnyk dlia studentiv klasychnykh, pedahohichnykh i lnhvistychnykh universytetiv* (2013). [Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice: a textbook for students of classical, pedagogical and linguistic universities] / O. B. Bihych ta in. Kyiv: Lenvit, 590. [in Ukrainian].
4. Borysko, N. F. (2011). *Metodyka formuvannia inshomovnoi fonetychnoi kompetentsii* [Methodology for the formation of foreign language phonetic competence]. *Inozemni movy*, no. 3b. (67), 3–14. [in Ukrainian].
5. Tarasenko, T. V., Kulykova, L. A. (2017). *Dialoh kultur u teorii mizhkulturnoi komunikatsii ta*

Саснко Наталія Віталіївна, д.п.н., проф., Харківський національний автомобільно-дорожній

університет, вул. Ярослава Мудрого, 25, Харків, 61002, Україна, saienkonv@ukr.net, тел. +380577073721.

The influence of phonetic competence on the success of cross-cultural communication

Abstract. Problem. The developed phonetic competence is a prerequisite for successful cross-cultural communication, as it ensures mutual understanding of interlocutors in communication. The limited number of hours for learning a foreign language in a technical university, on the one hand, and the emergence of an increasing number of digital educational tools, on the other hand, require the search for new means of teaching phonetics in the context of preparation for cross-cultural communication. **Goal.** To analyze the methods of developing phonetic skills of non-linguistic HEI students and to propose new approaches to the combined development of phonetic and sociocultural competences using modern digital technologies. **Methodology.** It is determined that mastering the phonetic system of the language means a high level of development of phonetic skills, which include auditory-pronunciation, intonation, receptive and reproductive skills. The stages of formation of phonetic competence are traced, and a number of principles underlying the teaching of pronunciation are highlighted. The existing approaches to the formation of phonetic competence are analyzed, it is indicated that most effectively the task of teaching pronunciation can be solved using the audio-lingual method, which involves repeated listening and pronunciation of speech fragments, and leads to the formation of certain language automatisms. When developing new methods of forming phonetic competence, mobile technologies can be actively used,

which allow learning the language at any convenient time and in any convenient place. **Results.** For the combined formation of phonetic and cross-cultural competences using the audio-lingual method, the course "Cultural sketches" was developed, which included thirty culture-related topics covering the most diverse fields of culture: Each topic was presented as an audiovisual file with parallel translation, the texts were processed using translanguaging strategies, which imply the alternating use of native and foreign languages, giving students the opportunity to practice language fragments as many times as they needed to consolidate the material and bring it to automaticity. **Originality.** Phonetic competence was formed in combination with cross-cultural competence, which implies assimilation of a wide range of sociocultural knowledge from various fields of human activity, using the method of audiovisual translation, which was implemented thanks to the use of mobile technologies. **Practical value.** The experience of practical work with the use of mobile tools for teaching phonetics shows that this approach makes it possible to increase the level of phonetic competence in the use of the English language by future specialists, and also stimulates them to self-development and independent activity.

Key words: foreign language, phonetic competence, cross-cultural competence, technical university students, mobile learning.

Nataliia Saienko, D.Sc., Professor,
Kharkiv National Automobile and Highway University, 25, Yaroslav Mudry Str., Kharkiv, 61002, Ukraine, saienkonv@ukr.net, +380577073721.
